

Asia: VN/36703/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 § muuttamisesta

Pykäläkohtainen lausunto

Metsälain 10 c § Metsän hoitamisen ja käyttämisen rajoitukset linnuston huomioon ottamiseksi

Kunnilla ja kaupungeilla on mittava maaomaisuus. Puustoa kaadetaan niin metsissä, puistoissa kuin rakennushankkeiden yhteydessä. Puiden kaataminen on usein ensimmäinen toimenpide rakennus- ja kunnallistekniikan kunnossapitohankkeiden toteutuksessa. Puiden kaataminen taajamassa linkittyy siis vahvasti yhteiskunnan toiminnan varmistamiseen.

Metsälaki ei ole voimassa asema- ja yleiskaava-alueilla pois lukien yleiskaavan VL ja M-alueita sekä asemakaavan M-alueita. Tämä on otettava lain valmistelussa huomioon. Kuntien metsäasiantuntijoita ja kunnan puutarhureita ei tule jättää epäselvään asemaan, jossa lintujen pesinnän häirintä rangaistaan luonnonsuojelulain perusteella mutta häirinnän ehkäisemistä ohjaava lainsäädäntö on metsälaissa, jota ei sovelleta. Käytännössä pesintä huomioidaan maastossa ja suunnittelupöydällä samoin (tai tiukemmin) kuin metsätaloudessakin mutta valvova viranomainen (Metsäkeskus) ei kykene valvomaan lain noudattamista koska tämä ei ole toimivaltainen viranomainen kaava-alueella. Lisättävä pykälä aiheuttaa mielenkiintoisen tilanteen, missä häirinnän aiheuttaminen on edelleen rangaistavaa luonnonsuojelulain perusteella mutta arvioitaessa lieventäviä asianhaaroja, viranomaisella ei ole riittäviä tietoja. ks. metsänkäyttöilmoitus

Huomion arvoista on myös se, että kesä on merkittäväntä rakentamisaikaa kunnissa. Rakentamisluvat harvoin ehtivät lainvoimaiseksi ennen lintujen pesintä aikaa. Jos puita ei saa kaadettua ennen pesintää voi rakennushanke venyä usealla kuukaudella. Tämä rasittaa yksityisiä kotitalouksia sekä suurempia rakennusyhtiöitä.

Metsälain 14 § Metsänkäyttöilmoitus

Metsälaki ei ole voimassa yleis- ja asemakaava-alueella ja metsänkäyttöilmoituksia ei kaava-alueilla yleensä lähetetä. Tämä hankaloittaa Metsäkeskuksen hakkuuajan arviointia lintujen pesinnän osalta.

Joskin on epäselvää ottaako Metsäkeskus edes vastaan ilmoituksia alueella, jossa he eivät ole valvovia viranomaisia.

Metsälain 18 § Metsärikos ja metsärikkomus

Tässäkin otettava huomioon metsälain sovellusala.

Luonnonsuojelulain 70 § Eläinlajien rauhoitus

-

Luonnonsuojelulain 82 § Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä

Koskeeko häirintä myös puistojen hoitoa? Pesäpuiden kaatamista vältetään jo nykyisellään puistoissa mutta esim. puistopuiden leikkauksia, niittoja ja ruohon leikkuuta tehdään kesäisin aktiivisesti. Nyt tehtävä uudistus ottaa kantaa vain hakkuisiin, mutta viheralueilla tapahtuu myös muita hoitotöitä.

Rakennettujen puistojen ja taajamametsien raja on toisinaan häilyvä. Koska nyt lisättävä rajoitus pitää sisällään rannat ja niiden välittömät ympäristöt ei toimintamalli taajamien rantaviheralueiden osalta ole kovin selvä. Tämä korostuu etenkin sellaisten taajamarantojen hoidossa, joissa rakennetut puistot ja metsäympäristöt vaihtuvat epätarkasti (esim. Töölönlahti, Hämeenlinnan rantaraitti, Lappeenrannan rantaraitti)

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

-

Muita huomioita

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

On erittäin tärkeää, että lintujen pesintää koskevaa lainsäädäntöä tarkennetaan. Kunnat ovat usein rajoittaneet metsänhoitotoimia pesintä aikana ja sallivat ainoastaan rakentamista ja metsätuhoja ehkäiseviä hakkuita. Puistoissa tehdään puiston hoitotöitä läpi kesän. Nykyisellään kuntien metsäasiantuntijat joutuvat korjaamaan kuntalaisille säännöllisesti käsityksiä lain soveltamisesta. Toisinaan asiantuntijat kokevat voimakasta painostusta lain soveltamisessa ja väärinkäsityksiltä on hankala välttyä. Lain tarkentaminen auttaa korjaamaan näitä väärinkäsityksiä. On kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, että uudessa laissa ei lisätä enempää epäselvyyksiä. Lakia pitää soveltaa vastaavalla tavalla, oli sitten kyseessä kaava- tai metsätalousalue. Riittävät poikkeustapaukset on sallittava taajamassa esimerkiksi rakentamiseen ja puistomaisten viheralueiden maisemanhoitoon. Lisäksi on sallittava poikkeus metsätuhojen ennaltaehkäisemiseen taajamassa. Heikentyvät puut (usein lahot) on saatava poistaa ajankohdasta riippumatta. Lahot puut taajamassa ovat vahinkoriskiltään aivan eri luokkaa kuin metsätalousalueella. Esimerkiksi kirjanpainajan osalta lintujen pesintäaika on merkittävin ajankohta tuhon leviämisen ehkäisemiseksi.

Rantonen Janne-Perttu
Kuntien metsäasiantuntijat ry - Kuntien metsäasiantuntijat ry
varapuheenjohtaja